

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

1 Σ

2 Σ

3 Λ

4 Λ

5 Σ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στην 1η παράγραφο του Κειμένου 1 η φράση «εύρυθμη λειτουργία» επαναλαμβάνεται δύο (2) φορές. Αναλυτικότερα:

- και στις δύο περιπτώσεις η φράση συσχετίζεται νοηματικά με τον ελεγκτικό ρόλο του ανεξάρτητου Τύπου και γενικά των ανεξάρτητων ΜΜΕ στο πλαίσιο του σύγχρονου δημοκρατικού πολιτεύματος ·
- ειδικότερα, ωστόσο, στην πρώτη περίπτωση γίνεται λόγος για το σύγχρονο πολίτευμα γενικά, το οποίο ενσωματώνει πολλές και διαφορετικές τάσεις και απόψεις («πλουραλιστική δημοκρατία»), ενώ στη δεύτερη αναφέρονται οι τρεις (3) διακριτές μορφές εξουσίας στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος, δηλαδή η νομοθετική, η εκτελεστική και η δικαστική.

Με αυτόν τον τρόπο ο αρθρογράφος κινείται από το γενικό στο ειδικό / επιμέρους· άρα, η λεκτική (και νοηματική) επανάληψη «εύρυθμη λειτουργία» υπηρετεί τη συνοχή της παραγράφου, αλλά και την πρόθεση του αρθρογράφου που είναι να επισημάνει emphaticά την ελεγκτική λειτουργία των ΜΜΕ.

Παράλληλα, η προϋπόθεση για να υλοποιηθεί ο ελεγκτικός ρόλος του Τύπου και των ΜΜΕ κρίνεται από τον αρθρογράφο ως εξίσου σημαντική, γι' αυτό και επαναλαμβάνεται δύο (2) φορές. Συγκεκριμένα, γίνεται λόγος για *ανεξάρτητο* Τύπο και για *ανεξάρτητα* ΜΜΕ. Συνεπώς, και αυτή η λεκτική (και νοηματική) επανάληψη ενισχύει τη συνοχή της παραγράφου, εφόσον χωρίς αυτή ο συλλογισμός θα είχε κενά, και υλοποιεί και την πρόθεση του αρθρογράφου να τονίσει τη σπουδαιότητα του ρόλου των ΜΜΕ στα σύγχρονα δημοκρατικά καθεστώτα. Ανάλογο ρόλο έχουν και οι επαναλήψεις του ουσιαστικού «έλεγχος» (και του ρήματος «ελέγχονται»).

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Η αλλαγή των λεξιλογικών στοιχείων έτσι, ώστε στα δύο πρώτα αποσπάσματα του Κειμένου 1 να προκύπτει αντίθετο νόημα, ενώ στο τρίτο το νόημα να παραμείνει το ίδιο, έχει ως ακολούθως:

α) Υπάρχουν βέβαια και φωνές που υποστηρίζουν ότι τα ΜΜΕ είναι συχνά **ανεξάρτητα** ατομικών συμφερόντων και **αποποιούνται / απορρίπτουν** σχέσεις με τις δομές της εξουσίας, ορατής ή ... αόρατης. Επομένως, **είναι δυνατό / μπορούν**, εκ των πραγμάτων, **να αντιμάχονται** τα συμφέροντα της κοινωνίας.

β) Ο κόσμος επιθυμεί **λανθασμένη, ελλιπή, ανεύθυνη και ατεκμηρίωτη** ενημέρωση και φυσικά όχι κατευθυνόμενη.

γ) **Νομίζω**, λοιπόν, ότι στις δύσκολες αυτές εποχές **θα επιβιώσουν** τελικά οι εφημερίδες εκείνες που θα αποδεικνύουν σε καθημερινή βάση **πραγματικά / στην πράξη** ότι οι ιδιοκτήτες τους δημιουργούν τους **όρους** που είναι **αναγκαίοι** για να επιτελείται **ανεμπόδιστα** το έργο τους και οι δημοσιογράφοι τους **εκτελούν** το καθήκον τους ως υψηλό λειτούργημα.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 2, μέσω του διαλόγου μεταξύ του ιδιοκτήτη και του αρχισυντάκτη μίας εφημερίδας, αλλά και από τα σχόλια του αφηγητή, γίνονται αντιληπτά ο ρόλος και η στάση του κάθε προσώπου.

Από τη μία, ο ιδιοκτήτης της εφημερίδας προσπαθεί να παρέμβει όλο και περισσότερο στον χαρακτήρα και την ποιότητα του φύλλου που εκδίδει («*Μάλιστα*

τελευταία πατσαβούρα»), θέλοντας να στρέψει το περιεχόμενό του περισσότερο προς τη ρηχή και την εμπορική πλευρά και να παραμερίσει την πολιτική («... με τις ξεβράκωτες φωτογραφίες ... της δεκάρας»). Υιοθετεί ένα ψεύτικο προσωπείο, σχεδόν σαν ηθοποιός, προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα περάσει η δική του άποψη για τη «γραμμή» της εφημερίδας: πρώτα υποδέχεται τον αρχισυντάκτη γελαστός και κεφάτος («που το πρόσωπό του ... κεφάτο»), για να γίνει αρεστός, αλλά στη συνέχεια, όταν έρχεται η ώρα να συζητηθούν τα σοβαρά θέματα, το ύφος του γίνεται θλιμμένο («Απότομα ... περίλυπη») για να δείξει, υποκριτικά, ότι εξαναγκάζεται να υιοθετήσει μία άποψη που δεν είναι δική του. Γενικά, προσποιείται ότι είναι αναγκασμένος να συμβιβαστεί με τα οικονομικά συμφέροντα, τα οποία ενισχύουν την εφημερίδα του («Δυστυχώς είμαστε αναγκασμένοι ... μας», «Σωστά, ... το αντίθετο;»: ας προσεχθεί στο σημείο αυτό το α' πληθυντικό πρόσωπο και η ρητορική ερώτηση), στην πραγματικότητα, ωστόσο, μοιάζει πλήρως ενταγμένος στο πολιτικό και κοινωνικό κατεστημένο της χώρας και έχει τη βούληση να το υπηρετήσει, όχι να ασκήσει αντιπολίτευση («Νομίζω αγαπητέ δεν είναι έτσι;» προσοχή στο ρητορικό ερώτημα του τέλους που αφήνει τα νοήματα να αιωρούνται).

Από την άλλη μεριά, ο αρχισυντάκτης δείχνει να έχει συναίσθηση του λειτουργήματος και του ρόλου του, γι' αυτό και προσπαθεί να αποκρούσει την κακόβουλη οικειότητα του ιδιοκτήτη («Δέκα χρόνια που δουλεύει στον ενικό»: προσοχή εδώ στον χαρακτηρισμό «άξεστος» που τίθεται μέσα σε εισαγωγικά) και φτάνει και να συγκρουστεί μαζί του, εν όψει της αλλαγής του ύφους και της ποιότητας της εφημερίδας («Πολύ γρήγορα όμως ήρθε σε σύγκρουση ... της δεκάρας»: ας προσεχθεί σχετικά το ασύνδετο σχήμα με τη συσσώρευση των πληροφοριών). Επίσης, επιδιώκει να δημοσιεύσει τα «επικίνδυνα» άρθρα για τα λιγνιτωρυχεία, μένοντας πιστός στην αντιπολιτευτική γραμμή της εφημερίδας («Ναι, αύριο δημοσιεύω το πρώτο», «Είναι μια υπόθεση ... στον οικονομικό τομέα»), παρ' όλο που δεν είναι σίγουρος για τις αντιδράσεις του ιδιοκτήτη («για να μη δείξει την ταραχή που τον κατέβαλε ξαφνικά»). Ωστόσο, και ο αρχισυντάκτης είναι συμβιβασμένος και το συνειδητοποιεί, εφόσον, όπως σχολιάζει ο αφηγητής, δεν μπορεί να παραιτηθεί γιατί θα χάσει το επίπεδο ζωής που του προσφέρει η θέση του στην εφημερίδα («Στον Πετρόπουλο δεν έμενε του ιδιοκτήτη») και εφόσον συνειδητοποιεί και ο ίδιος ότι, μόλις αρχίσει τη δημοσίευση, θα αναγκαστεί να υποκύψει στις πιέσεις των ξένων παραγόντων που θα εμπλακούν («μόλις θ' άρχιζε συζήτηση»).

Γενικά, και οι δύο αυτές προσωπικότητες δεν είναι ακέραιες και δεν επιτελούν ορθά το καθήκον τους, διότι τους εμποδίζει η διαπλοκή τους με τα οικονομικά συμφέροντα.

Περαιτέρω, οι μαθητές / οι μαθήτριες μπορούν να απομονώσουν όποιον παράγοντα θεωρούν σημαντικότερο και να τον αναπτύξουν.